

ZAGRANICZNE
INWESTYCJE
BEZPOŚREDNIE
W POLSCE

SGH

Warszawa 2024

ZAGRANICZNE
INWESTYCJE
BEZPOŚREDNIE
W POLSCE

| Eliza Przeździecka
| Paweł Folfas
| Rafał Wilczopolski
| Maciej Cygler

ZAGRANICZNE
INWESTYCJE
BEZPOŚREDNIE
W POLSCE

Zespół

Eliza Przeździecka, Paweł Folfas, Rafał Wilczopolski, Maciej Cygler

Cytowanie

Przeździecka, E., Folfas, P., Wilczopolski, R., Cygler, M. (2024). *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

Redakcja językowa

Patrycja Czarnecka

© Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2024

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej publikacji bez zgody wydawcy zabronione.
Raport stanowi zbiór opinii autorów, a nie instytucji, z którymi są związani.

Wydanie I

ISBN 978-83-8030-682-0

Oficyna Wydawnicza SGH – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
02-554 Warszawa, al. Niepodległości 162
www.wydawnictwo.sgh.waw.pl
e-mail: wydawnictwo@sgh.waw.pl

Zdjęcie na okładce

Epicantus/Pixabay.com

Projekt graficzny i wykonanie okładki

GRAFITORNIA Lilianna Kaleta

Projekt graficzny i wykonanie

GRAFITORNIA Lilianna Kaleta

Druk i oprawa

Firma Handlowa „REMI” Adam Krokowski

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI	7
WPROWADZENIE	9
KAPITAŁ ZAGRANICZNY W POLSCE – INFORMACJE OGÓLNE	11
FIRMY Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSCE – DANE MIKROEKONOMICZNE	17
Inwestycje	17
Aktywa	25
Zatrudnienie.....	31
Lokalizacja firm z udziałem kapitału zagranicznego – podsumowanie.....	36
ZAGRANICZNE INWESTYCJE BEZPOŚREDNIE W GOSPODARCE	37
PODSUMOWANIE	40

FOT. VIARAMI/PIXABAY.COM

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

W 2022 r. w Polsce było zarejestrowanych ponad 29 tys. przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Stanowiły one niespełna 1% wszystkich firm działających na polskim rynku. Analizowane przedsiębiorstwa odpowiadały za ok. 40% wartości dodanej wytworzonej w polskiej gospodarce.

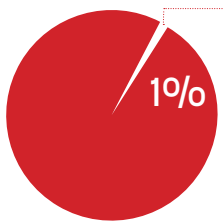
Do najważniejszych państw, z których pochodzą inwestorzy zagraniczni, należą: Niemcy (39,5 mld USD zainwestowanych kapitałów własnych oraz 97,6 mld USD posiadanych aktywów), USA (26,8 mld USD kapitałów własnych oraz 55,6 mld USD aktywów) i Francja (17,3 mld USD kapitałów własnych oraz 62,6 mld USD aktywów).

Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego tworzą w Polsce ponad 2 mln miejsc pracy. Najwięcej pracowników mają firmy niemieckie (ponad 374 tys.) oraz amerykańskie (ok. 294 tys.). Warto zauważyć, iż od 2010 r. liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego zwiększyła się blisko trzykrotnie. Z kolei wynagrodzenia w opisywanych firmach są średnio o 33% wyższe niż w przedsiębiorstwach krajowych.

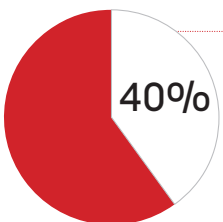
Do największych inwestorów zagranicznych w Polsce należą: francuski koncern telekomunikacyjny Orange, następnie zarejestrowany w Luksemburgu międzynarodowy koncern Arcelor Mittal S.A., wytwarzający stal i koks, oraz niemiecka grupa motoryzacyjna należąca do rodziny Porsche-Piëch,

2022 r.

29 tys.
przedsiębiorstw
z udziałem
kapitału
zagranicznego

wszystkich firm
działających na
polskim rynku

wartości
dodanej w polskiej
gospodarce

skupiająca takie marki jak Volkswagen, Porsche czy MAN.

Jeśli chodzi o rozkład branżowy kapitału zagranicznego w Polsce, to należy stwierdzić, iż jest on bardzo rozproszony, gdyż obejmuje ponad 500 rodzajów działalności. Coraz bardziej rośnie przy tym znaczenie usług – największą wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych odnotowano bowiem w takich obszarach jak wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi oraz działalność firm centralnych, czyli obsługa przedsiębiorstw transnarodowych.

Najwięcej firm zagranicznych przyciąga Warszawa, gdzie trafia 39% wszystkich zainwestowanych zasobów i 51% aktywów. Innymi regionami o dużym, choć zdecydowanie mniejszym zainteresowaniu inwestorów, są województwa: wielkopolskie (9% inwestycji i 10% aktywów), śląskie (9% inwestycji i 8% aktywów) i dolnośląskie (8% inwestycji i 8% aktywów). Można ubolewać, iż nadal niewielkim zainteresowaniem firm zagranicznych cieszą się województwa: lubelskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie, które przyciągnęły łącznie jedynie 2% wszystkich inwestycji zagranicznych i 2% aktywów.

FOT. FLYFIN/PIXABAY.COM

WPROWADZENIE

W raporcie o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich (ZIB) w Polsce analizujemy dynamikę oraz kluczowe aspekty działalności przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w naszym kraju¹. Polska, będąca jednym z najszybciej rozwijających się rynków w Europie Środkowej i Wschodniej (EŚW), od lat przyciąga inwestorów z całego świata dzięki silnej, konkurencyjnej gospodarce, strategicznemu położeniu oraz sprzyjającym warunkom biznesowym, które kształtuje m.in. członkostwo naszego kraju w UE. W raporcie przedstawiamy szczegółowo główne kierunki napływu inwestycji zagranicznych, strukturę własnościową aktywów, przekrój branżowy i skalę zatrudnienia w przedsiębiorstwach należących do podmiotów zagranicznych. Na koniec pokazujemy, jak firmy zagra-

**Z analizy są
wyłączone
przedsiębior-
stwa
reprezentu-
jące branżę
finansową,
w tym
bankowość.**

niczne uczestniczą w tworzeniu wartości dodanej w gospodarce oraz jaka jest ich struktura wielkości.

Mamy nadzieję, że niniejszy raport będzie cennym źródłem informacji dla zarówno obecnych, jak i potencjalnych inwestorów, a także dla wszystkich osób zainteresowanych różnymi aspektami działalności firm zagranicznych w Polsce. Poprzez tę publikację pragniemy przyczynić się do lepszego zrozumienia specyfiki ZIB jako zjawiska występującego w otwartej gospodarce, której przykładem jest Polska.

¹ W raporcie wykorzystano dane pochodzące z ogólnodostępnych publikacji NBP, GUS, UNCTAD, a także bazy sprawozdań finansowych Moody's (dawniej Amades/Orbis, Bureau van Dijk). Kompletnie i dostępne w bazie dane mikroekonomiczne odnoszą się do 2022 r.

**W raporcie o zagranicznych
inwestycjach bezpośrednich (ZIB)
w Polsce analizujemy dynamikę
oraz kluczowe aspekty
działalności przedsiębiorstw
z udziałem kapitału zagranicznego
w naszym kraju.**

FOT. THE DIGITAL ARTIST / PIXABAY.COM

KAPITAŁ ZAGRANICZNY W POLSCE – INFORMACJE OGÓLNE

Wartość bieżącego (rocznego) strumienia ZIB napływających do Polski w 2023 r. wyniosła 28,7 mld USD i była niższa o niespełna 9% od wartości z 2022 r. równej 31,5 mld USD. W 2023 r. wartość inwestycji zagranicznych w Polsce zmalała po raz pierwszy po trzech latach wzrostów. Warto jednak zauwa-

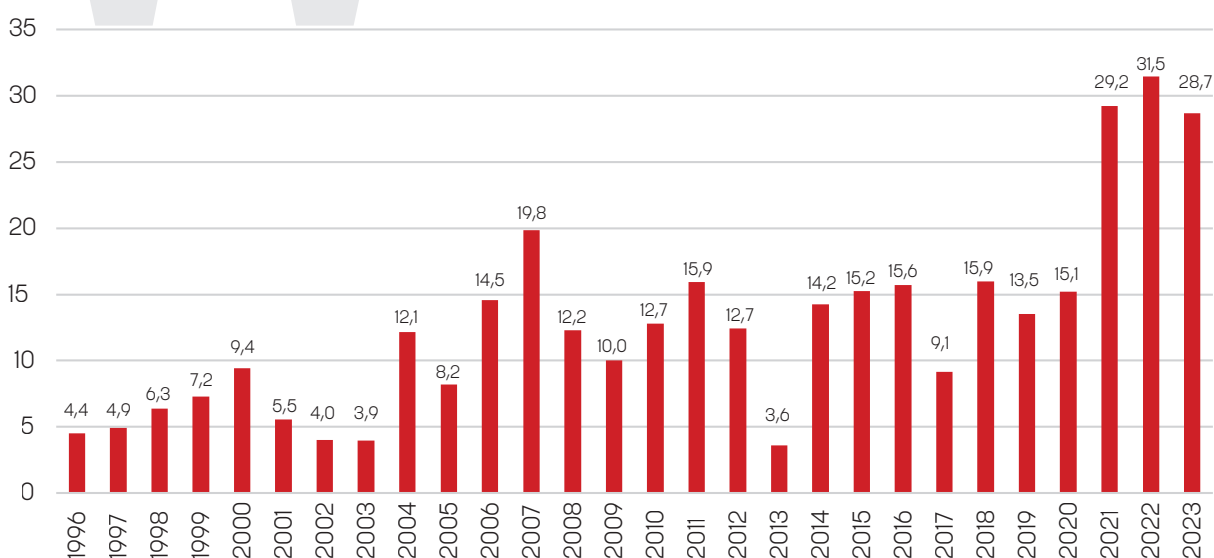
W 2023 r. do Polski
napłynęło

28,7

mld USD
zagranicznych
inwestycji
bezpośrednich.

żyć, że strumień globalnych strumieni inwestycji bezpośrednich drugi rok z rzędu maleje – w 2023 r. inwestycje na świecie były równe 1332 mld USD, a w latach poprzednich wyniosły odpowiednio 1356 mld USD w 2022 r. i 1622 mld USD w 2021 r.

Rysunek 1. Wartość inwestycji zagranicznych napływających do Polski w latach 1996–2023 (mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD za lata 1996–2021: *Foreign Direct Investment: Inward and Outward Flows and Stock, Annual*, <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.FdiFlowsStock> (dostęp: 27.06.2024), oraz za lata 2022–2023: *World Investment Report 2024*, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024> (dostęp: 27.06.2024).

Wartość kapitału zagranicznego napływającego do Polski jest obecnie zdecydowanie wyższa od tej z okresu przedpandemicznego, podczas gdy strumień przepływów inwestycji na świecie utrzymuje się na poziomie niższym niż przed pandemią (w 2019 r. inwestycje osiągnęły wartość 1729 mld USD).

Spadki wartości ZIB w 2023 r. dotyczą ponad dwóch trzecich państw OECD oraz ponad połowy spośród 20 największych gospodarek goszczących firmy zagraniczne (do których należy także Polska).

Prognozy dotyczące światowych inwestycji w 2024 r. wskazują na stagnację lub co najwyżej umiarkowany wzrost². W przypadku Polski nie są one jednak aż tak jednoznaczne. Powodów do optymizmu dostarczają ostatnie trzy lata, które charakteryzują się dużo wyższymi wartościami ZIB w porównaniu z wynikami z poprzednich lat. Osiągnęliśmy ten wynik mimo kryzysu na gra-

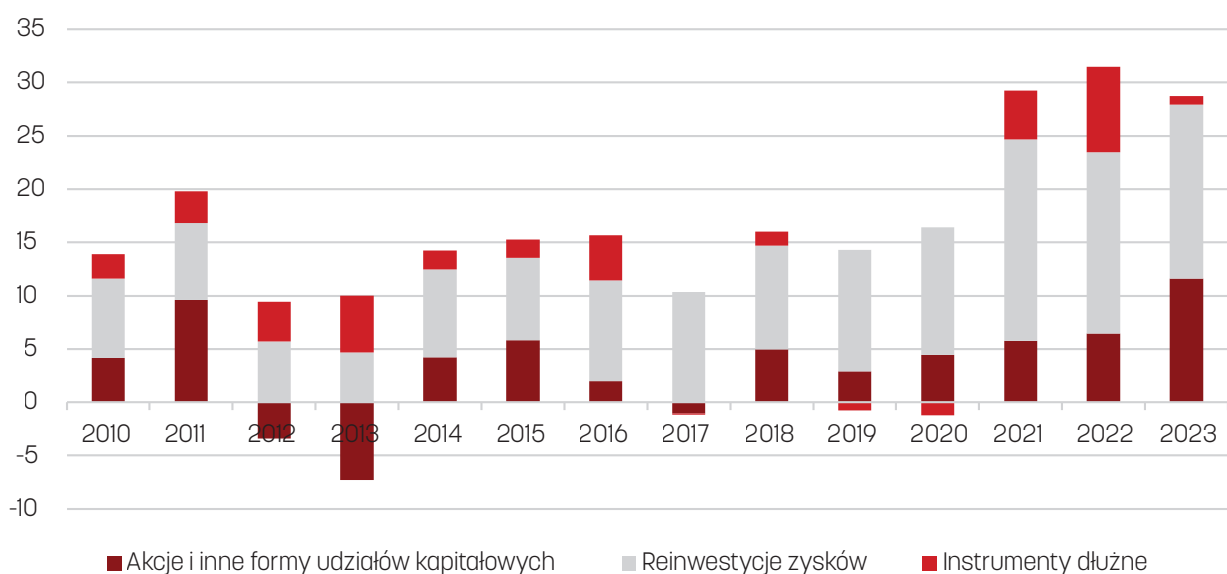
454

projekty
typu
greenfield
w 2023 r.

nicy polsko-białoruskiej oraz konfliktu zbrojnego w Ukrainie i jego skutków, a także ogólnoswiatowego spowolnienia wzrostu gospodarczego. Ponadto wysokie i wciąż rosnące ceny energii, a także wzrost minimalnego wynagrodzenia (o 43% od stycznia 2022 r. do lipca 2024 r.) mogą stanowić przeszkodę w przyciąganiu dużych inwestycji do Polski. Niepokój budzą też przypadki grupowych zwolnień pracowników zatrudnionych w działających w naszym kraju filiach zagranicznych korporacji oraz deklaracje przedsiębiorstw dotyczące przeniesienia choćby części produkcji z Polski do innego kraju – zwłaszcza w przypadku produkcji pracochłonnej bądź usług.

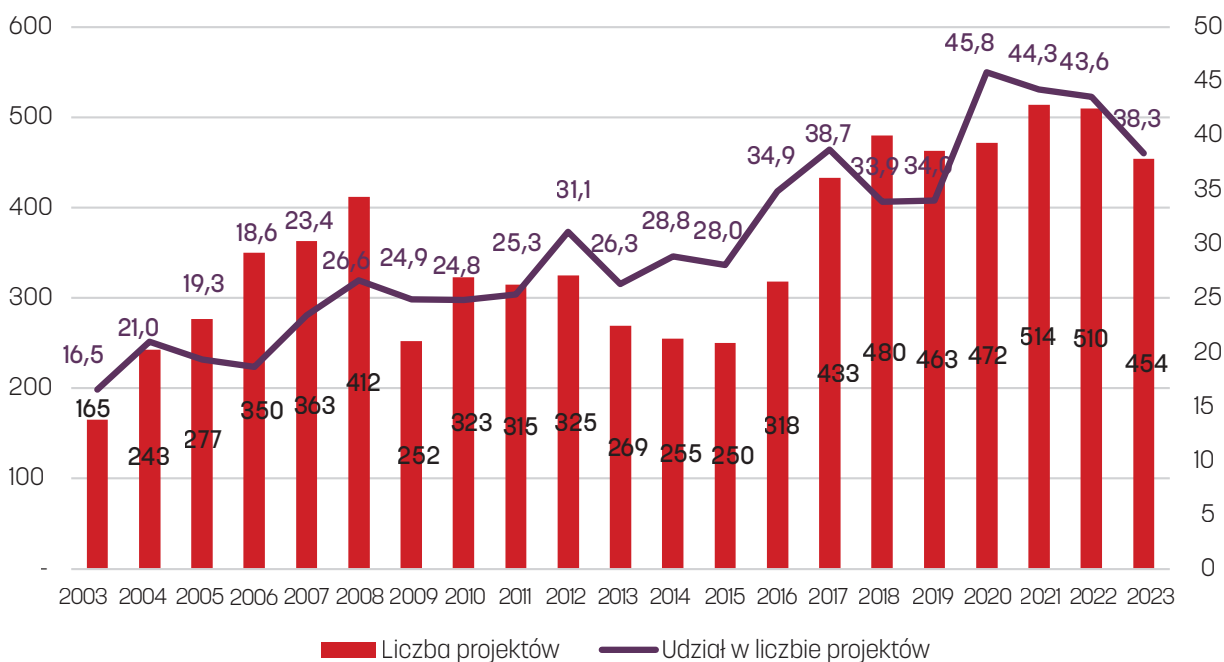
² OECD, *FDI in Figures*, <https://www.oecd.org/en/topics/foreign-direct-investment-fdi.html> (dostęp: 27.06.2024); UNCTAD, *World Investment Report 2024*, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024> (dostęp: 27.06.2024).

Rysunek 2. Struktura transakcyjna strumieni inwestycji zagranicznych napływających do Polski w latach 2010–2023 (mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP, *Statystyka bilansu płatniczego*, <https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/statystyka-bilansu-platniczego/> (dostęp: 27.06.2024).

Rysunek 3. Projekty *greenfield* w Polsce w latach 2003–2023 – liczba projektów (lewa oś) i udział w liczbie projektów realizowanych w Europie Środkowej i Wschodniej (prawa oś, %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD, *World Investment Report*, <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report> (dostęp: 27.06.2024).

Jeżeli chodzi o strukturę transakcyjną strumieni ZIB napływających do Polski (czyli to, co jest przedmiotem transakcji, a więc np. akcje, reinwestycje zysków lub instrumenty dłużne), to od wielu lat największym udziałem wyróżniają się reinwestycje zysków podmiotów bezpośredniego inwestowania. Jest to dobry sygnał, który może świadczyć o pewnej stabilizacji (kontynuacji) napływów zagranicznego kapitału do Polski. Efektem tego jest rozwój przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego i konsekwentne zwiększanie przez te firmy ich kapitałów własnych.

Liczba projektów inwestycyjnych rozpoczynających działalność danej firmy na rynku (potocznie określanymi mianem projektów *greenfield*) w Polsce w 2023 r. wyniosła 454 i była najniższa od 2018 r. W porównaniu z trzema

poprzednimi latami wyraźnie spadł też udział tego typu projektów w naszym kraju w projektach realizowanych w państwach EŚW – z blisko 46% w 2020 r. do nieco ponad 38% w 2023 r. Nie są to pozytywne informacje, choć warto zauważyć, że od kilku lat maleje liczba projektów *greenfield* w całej UE.

Od wielu lat największym udziałem w strumieniach ZIB wyróżniają się reinwestycje zysków podmiotów bezpośredniego inwestowania.

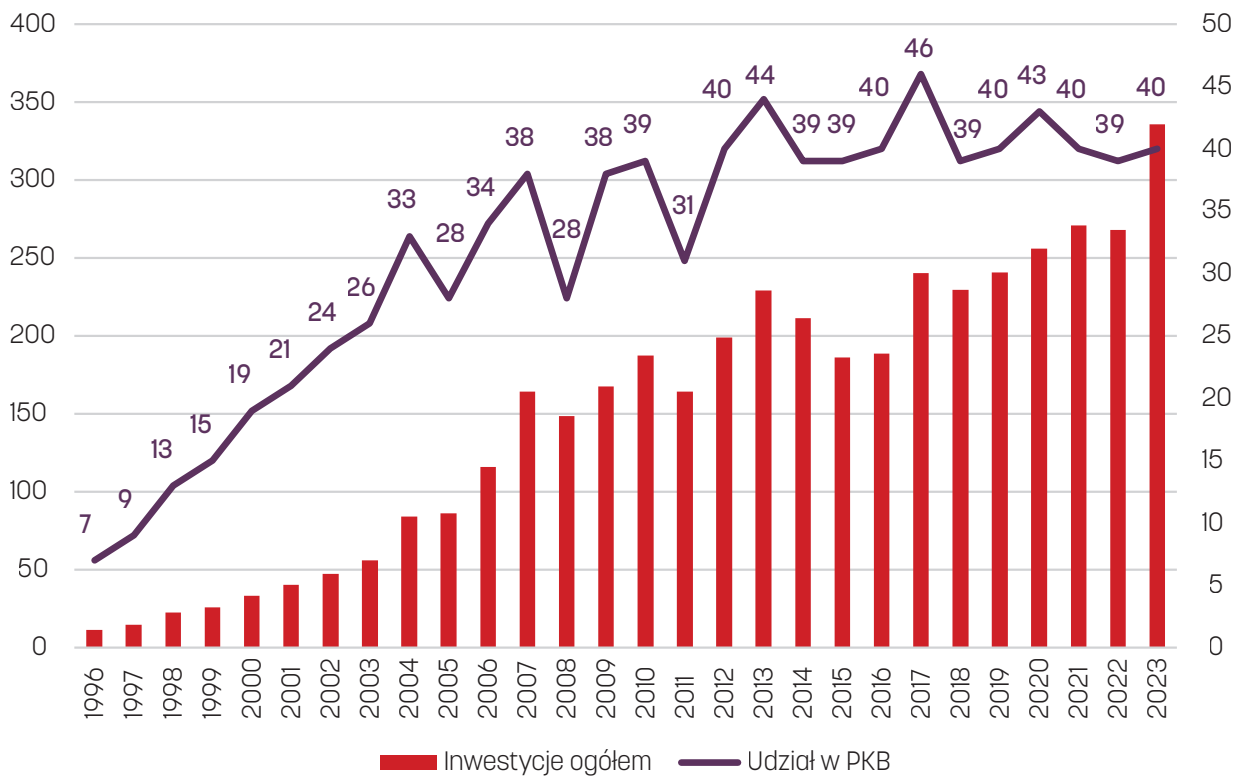
Według danych UNCTAD w 2023 r. całkowita wartość ZIB w Polsce (wartość skumulowana, w odróżnieniu od wartości bieżącego rocznego strumienia, o którym była mowa wcześniej)³ wyniosła 335 mld USD i wzrosła aż o jedną czwartą w porównaniu z rokiem poprzednim. Jednocześnie inwestycje te stanowią 40% polskiego PKB. Od kilku lat wartość skumulowanych inwestycji zagra-

o 25%
wzrosła
wartość
skumulo-
wanych
ZIB
w Polsce
w 2023 r.

nicznych w Polsce odpowiada tej samej części PKB, co wskazuje na pewną stabilizację i dojrzałość rynku w kontekście nasycenia ZIB, którego poziom odpowiada gospodarkom rozwiniętym.

³ Można też mówić o stanie zobowiązań z tytułu ZIB w Polsce (chodzi o zobowiązania względem innych krajów, a dokładniej podmiotów zagranicznych).

Rysunek 4. Wartość skumulowanych inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 1996–2023 (lewa oś – mld USD, prawa oś – % PKB)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD za lata 1996–2021: *Foreign Direct Investment: Inward and Outward Flows and Stock, Annual*, <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.FdiFlowsStock> (dostęp: 27.06.2024), oraz za lata 2022–2023: *World Investment Report 2024*, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024> (dostęp: 27.06.2024).

Jak podaje NBP, biorąc pod uwagę kraj siedziby inwestora bezpośredniego, najwięcej kapitału zagranicznego napływa do Polski z Niderlandów, Niemiec, Luksemburga, Francji, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Cypru, Austrii, Belgii i Korei Południowej (pierwsza dziesiątka). Nie są to jednak rzeczywiste źródła pochodzenia kapitału. Do ich rozpoznania konieczna jest bowiem identyfikacja kraju siedziby podmiotu dominującego, co często wobec mocno skomplikowanych sieci powiązań w grupach holdingowych nie jest łatwe.

Próbę faktycznego pochodzenia kapitału zagranicznego napływającego w ramach ZIB podejmujemy w kolejnym rozdziale. Opieramy się przy tym na danych mikroekonomicznych, będących sumą wartości kapitałów ustaloną na podstawie sprawozdań finansowych przedsiębiorstw z ujawnioną informacją o podmiocie właścicielskim (zagranicznym).

Z kolei według kraju siedziby podmiotu dominującego najwięcej kapitału ulokowanego w Polsce, zgodnie z danymi NBP, pochodzi z Niemiec, Francji, Niderlandów, USA, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Polski (oznacza to, że podmioty dominujące z siedzibą w Polsce inwestowały za pośrednictwem podmiotów specjalnego przeznaczenia mających siedziby w innych krajach), Korei Południowej, Austrii i Japonii.

Warto zauważyć, że w przypadku Niderlandów, Luksemburga, Cypru i Malty wartości ZIB rozpatrywane według kraju siedziby podmiotu dominującego są dużo niższe niż rozpatrywane według siedziby inwestora bezpośredniego. Oznacza to, że podmioty bezpośredniego inwestowania mające siedziby w tych krajach pośredniczą w inwestycjach bezpośrednich w ramach grup kapitałowych.

W przypadku USA i Japonii obserwuje się odwrotną sytuację – wartości inwestycji rozpatrywane według siedziby podmiotu dominującego są wielokrotnie wyższe niż te rozpatrywane według siedziby bezpośredniego inwestora. Z kolei w przypadku takich krajów jak: Austria, Belgia, Francja, Niemcy, Korea Południowa, Hiszpania oraz Wielka Brytania, wartości inwestycji liczone według kryterium inwestora bezpośredniego oraz według kryterium podmiotu dominującego są na podobnym poziomie.

FOT. GERALT/PIXABAY.COM

FIRMY Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSCE – DANE MIKROEKONOMICZNE

Inwestycje

W tej części raportu przedstawiono analizę inwestycji zagranicznych w Polsce dotyczącą wartości kapitałów własnych wniesionych do spółek tworzonych przez podmioty zagraniczne. Kapitał własny to suma środków, która została wniesiona do spółki przez udziałowców, wspólników czy akcjonariuszy lub wytworzona przez przedsiębiorstwo podczas prowadzenia działalności. Oczywiście działalność przedsiębiorstwa może być finansowana również kapitałem dłużnym (pochodzącym ze źródeł zewnętrznych, takich jak pożyczki bądź obligacje). Tak rozumiana wartość inwestycji zagranicznych jest często mylona z nakładami kapitałowymi na bieżące tworzenie zasobów materialnych przedsiębiorstwa (tj. parku maszynowego, nieruchomości) lub jego rozbudowę. W kategoriach finansowych termin inwestycje oznacza nakłady na rzeczowe aktywa trwałe przedsiębiorstw.

Kapitał własny to suma środków, która została wniesiona do spółki przez udziałowców, wspólników czy akcjonariuszy lub wytworzona przez przedsiębiorstwo podczas prowadzenia działalności.

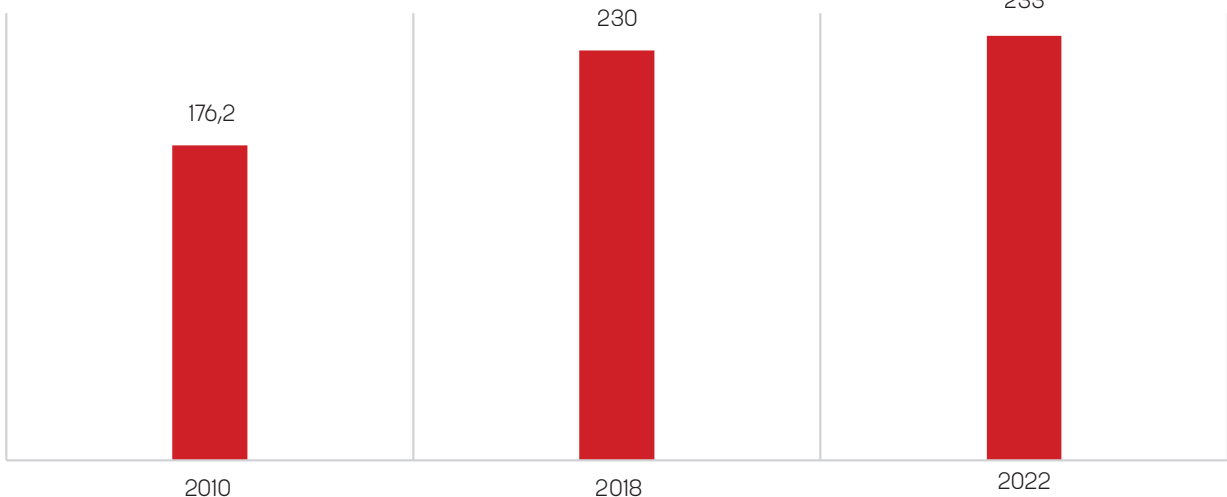
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie rozumiane jako kapitał własny oznaczają rzeczywistą skalę zaangażowania zagranicznego podmiotu w działalność na rynku danego kraju. Spojrzenie na ZIB wyłącznie z perspektywy kapitału własnego posiada tę zaletę, iż – najkrócej mówiąc – pozwala wskazać realną kwotę, z jaką inwestor mógłby wyjechać z kraju, gdyby w danym momencie zdecydował się zakończyć działalność.

”

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie rozumiane jako kapitał własny oznaczają rzeczywistą skalę zaangażowania podmiotu zagranicznego w działalność na rynku danego kraju.

Rysunek 5. Wartość kapitału własnego przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce w latach 2010–2022 (mld USD)

Uwagi: różnica między przedstawioną sumą kapitałów własnych analizowanych przedsiębiorstw a wartością skumulowaną inwestycji zagranicznych (zob. rysunek 4) może wynikać z niepełnych informacji w bazie sprawozdań finansowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Do najważniejszych państw, z których pochodzą inwestorzy posiadający w Polsce ZIB o najwyższej wartości kapitału własnego zaangażowanego w utworzonych spółkach należą: Niemcy (39,5 mld USD), USA (26,8 mld USD) i Francja (17,3 mld USD). Z tych krajów pochodzi ok. 37% kapitału zagranicznego uloko-

wanego w Polsce. Kolejną trójkę tworzą Wielka Brytania, Niderlandy i Luksemburg – państwa odpowiadające wspólnie za ok. 16% inwestycji zagranicznych. Do podmiotów z pierwszej dziesiątki krajów, którą uzupełniają: Szwajcaria, Włochy, Korea Południowa i Hiszpania, należy łącznie 65% zainwestowanego kapitału.

Tabela 1. Wartość kapitału własnego przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia podmiotu dominującego w 2022 r.

	Inwestycje (mln USD)	Udział w inwestycjach ogółem (%)
Niemcy	39 541	17
USA	26 757	12
Francja	17 348	8
Wielka Brytania	13 882	6
Niderlandy	11 345	5
Luksemburg	10 826	5
Szwajcaria	7 952	4
Włochy	6 008	3
Korea Południowa	5 902	3
Hiszpania	5 762	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Siedziba inwestora bezpośredniego a podmiot dominujący

Z dużą ostrożnością należy interpretować wysoką pozycję Luksemburga w rankingu. Największym działającym w Polsce, a zarejestrowanym w Luksemburgu jako kraju macierzystym, inwestorem jest koncern ArcelorMittal, powstały z przejęcia w 2006 r. przedsiębiorstwa Arcelor S.A. (ustanowionego w 2002 r. w Luksemburgu poprzez połączenie trzech firm: hiszpańskiej Aceralii, francuskiego Usinora oraz luksemburskiego Arbedu) przez Mittal Steel Company N.V. (jednego z największych na świecie producentów stali i koksu, wywodzącego się z Indii). Można więc mieć wątpliwości co do rzeczywistego pochodzenia kapitału formalnie napływającego z tego kraju.

| Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Największą łączną wartość zainwestowanych kapitałów własnych w Polsce posiadają wprawdzie firmy niemieckie, ale ze sprawozdań finansowych przedsiębiorstw wynika, iż jednostkowo największym inwestorem jest francuski Orange. Firma ta działa przede wszystkim na rynku telekomunikacyjnym jako spółka Orange Polska S.A. Na drugim miejscu znajduje się zarejestrowane w Luksemburgu przedsiębiorstwo ArcelorMittal – w Polsce reprezentowane głównie przez spółkę ArcelorMittal Poland S.A. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej. Trzecie miejsce wśród największych inwestorów zagranicznych zajmuje grupa firm znajdujących się w rękach niemieckiej rodziny Porsche-Piëch. Należą do niej 22 spółki, w tym m.in. Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Volkswagen Financial Services Polska Sp. z o.o., MAN Trucks Sp. z o.o., MAN Bus Sp. z o.o., Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o., Scania Polska S.A.

37%
kapitału
zagranicznego
ulożonego
w Polsce
pochodzi
od firm
niemieckich,
amerykańskich
i francuskich.

Największymi inwestorami z innych krajów są: amerykański Canpack S.A., brytyjski holding Kingfisher, działający w Polsce przede wszystkim poprzez spółkę Castorama Polska Sp. z o.o., oraz zarejestrowany w Niderlandach koncern samochodowy Stellantis N.V., w Polsce posiadający fabryki w Bielsku-Białej, Tychach, Gliwicach i Skoczowie. I choć zapowiedziano zamknięcie zakładu w Bielsku-Białej do końca 2024 r., to w pozostałych fabrykach nadal trwa produkcja aut i komponentów dla branży motoryzacyjnej.

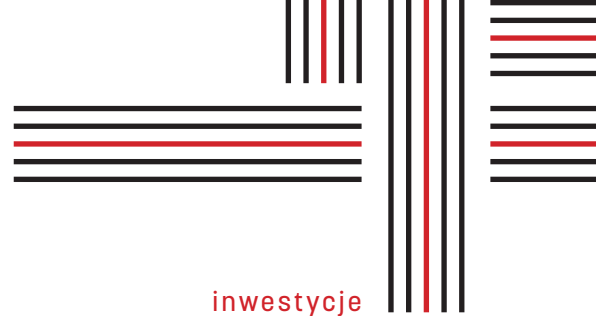
Do 10 największych inwestorów przedstawionych w tabeli 2 należy ok. 10% wartości wszystkich kapitałów własnych firm zagranicznych działających w Polsce.

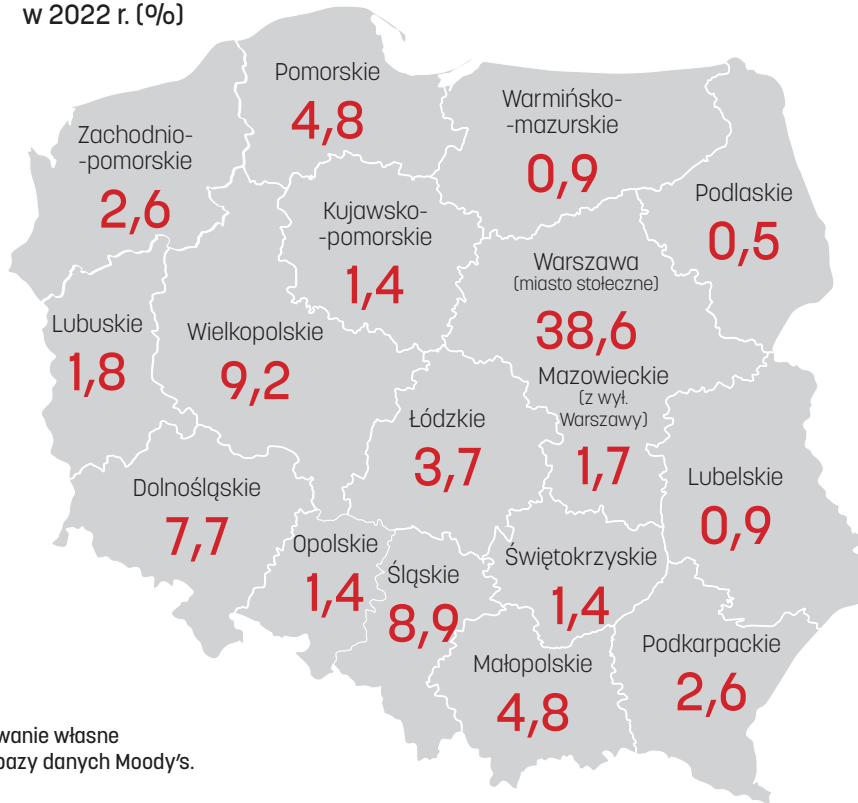
Tabela 2. Największe przedsiębiorstwa zagraniczne według wartości kapitału własnego w Polsce w 2022 r.

Przedsiębiorstwa zagraniczne i ich wybrane firmy zależne w Polsce	Kraj rejestracji inwestora
Orange Orange Polska S.A., BlueSoft Sp. z o.o., Integrated Solutions Sp. z o.o., Orange Business Services Poland Sp. z o.o., Craftware Sp. z o.o.	Francja
ArcelorMittal S.A. ArcelorMittal Poland S.A., ArcelorMittal Warszawa Sp. z o.o., ArcelorMittal Distribution Solutions, Coinvest Sp. z o.o., ArcelorMittal Refractories Sp. z o.o.	Luksemburg
Porsche-Piëch Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Volkswagen Financial Services Polska Sp. z o.o., MAN Trucks Sp. z o.o., MAN Bus Sp. z o.o., Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.	Niemcy
Canpack Group, Inc. Canpack S.A., CP Glass S.A., Canpack Food and Industrial Packaging Sp. z o.o., Canpack Metal Closures Sp. z o.o., Canpack Recycling Sp. z o.o.	USA
Unibail-Rodamco-Westfield Crystal Warsaw Sp. z o.o., GSSM Warsaw Sp. z o.o., Calera Investments Sp. z o.o., WSSM Warsaw Sp. z o.o., CH Warszawa U Sp. z o.o.	Francja
WH Group Limited Smithfield Polska Sp. z o.o., Animex Foods Sp. z o.o., Agri Plus Sp. z o.o., Animex K4 Sp. z o.o., Animex Kutno Sp. z o.o.	Kajmany (Chiny)
Kingfisher PLC Castorama Polska Sp. z o.o., Castim Sp. z o.o.	Wielka Brytania
Cellnex Telecom S.A. On Tower Poland Sp. z o.o., Towerlink Poland Sp. z o.o.	Hiszpania
Deutsche Telekom AG T-Mobile Polska S.A.	Niemcy
Sociedade Francisco Manuel Dos Santos, SGP, S.E. Jeronimo Martins Polska S.A.	Portugalia

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Rysunek 6. Inwestycje przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego według województw w 2022 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Jeśli chodzi o lokalizację, to największą wartość inwestycji przyciąga Warszawa – jest to 39% wszystkich zainwestowanych środków. Innymi regiona-

mi o dużym, aczkolwiek zdecydowanie mniejszym zainteresowaniu inwestorów są województwa: wielkopolskie (9%), śląskie (9%) i dolnośląskie (8%).

Tabela 3. Największy podmiot inwestujący (w nawiasach – podmiot dominujący) w poszczególnych regionach w 2022 r.

Region według NUTS	Nazwa firmy
Warszawa (miasto stołeczne)	Orange Polska S.A. (Orange)
Wielkopolskie	Jeronimo Martins Polska S.A. (Sociedade Francisco Manuel Dos Santos, SGPS, S.E.)
Śląskie	Arcelormittal Poland S.A. (Arcelormittal)
Dolnośląskie	LG Energy Solution Wrocław Sp. z o.o. (LG Chem LTD.)
Pomorskie	LPP S.A. (Semper Simul Foundation)
Małopolskie	Canpack S.A. (Canpack Group, INC.)

cd. tabeli 3

Region według NUTS	Nazwa firmy
Łódzkie	Rossmann Supermarkety Drogeryjne (A.S. Wason Europe)
Podkarpackie	ICN Polfa Rzeszów S.A. (Bausch Health)
Zachodniopomorskie	Ikea Industry Poland Sp. z o.o. (Interogo Foundation)
Lubuskie	Arctic Paper S.A. (Mr. Haakon Thomas)
Mazowieckie (z wył. Warszawy)	LG Electronics Mława Sp. z o.o. (LG Corp.)
Opolskie	Gorażdże Cement S.A. (CBR Baltic B.V.)
Kujawsko-pomorskie	Mondi Świecie S.A. (Mondi PLC)
Świętokrzyskie	Echo Investment S.A. (Wing International)
Lubelskie	Stock Polska Sp. z o.o. (Sunray Holding Jersey) oraz Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL-Świdnik S.A. (Leonardo S.P.A.)
Warmińsko-mazurskie	Egger Biskupiec Sp. z o.o. (MFE)
Podlaskie	British-American Tobacco Polska S.A. (British American)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Warto podkreślić, iż pozostała część województwa mazowieckiego (oprócz Warszawy) pozyskała jedynie 2% wszystkich inwestycji zagranicznych ulokowanych w Polsce. Podobnie niewielkim zainteresowaniem inwestorów cieszyły się województwa: lubelskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie, które przyciągnęły łącznie jedynie 2% inwestycji napływających do kraju.

Analizując rozkład branżowy ZIB w Polsce według czterocyfrowego kodu NACE⁴, stwierdzamy, że inwestycje są bardzo rozproszone, obejmują bowiem ponad 500 rodzajów działalności. Z tego powodu ich udział w całości nawet najważniejszych rodzajów działalności jest niewielki. Przykładowo największa wartość ZIB napływających do Polski

Największa wartość ZIB napływających do Polski w 2022 r. dotyczyła działalności „wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi”.

w 2022 r. dotyczyła działalności „wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi”, ale stanowiła ona jedynie 6% wszystkich inwestycji w Polsce; druga w kolejności „działalność firm centralnych” przyciągnęła z kolei 4% inwestycji.

Warto zauważyć, iż struktura branżowa ZIB uległa w ostatnich latach dużym zmianom. W porównaniu z 2013 r., a więc w ciągu dziewięciu ostatnich lat, wartość kapitałów własnych inwestorów zagranicznych w obszarze „wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi” (nr 1 w 2022 r.) wzrosła ponad sześciokrotnie, w obszarze sklasyfikowanym jako „działalność firm centralnych” (nr 2 w 2022 r.) – niemal sześciokrotnie, a w kategorii „produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz pozostałego sprzętu transportowego” (nr 3 w 2022 r.) inwestycje się podwoiły.

⁴ NACE (fr. *Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne*) – statystyczna klasyfikacja rodzajów działalności gospodarczej w UE.

inwestycje

Z kolei odpływ inwestycji w ciągu minionych dziewięciu lat kształtował się następująco – inwestycje w obszarze „działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji” (nr 1 w 2013 r.) spadły do 2022 r. o jedną piątą, w kategorii „produkcja leków i innych materiałów farmaceutycznych” (nr 3 w 2013 r.) zaś o 15,3%. Działalność, którą można

rozumieć jako „pozostałą sprzedaż detaliczną produktów spożywczych w wyspecjalizowanych sklepach”, albowiem brak dla tej kategorii oficjalnego polskiego tłumaczenia w rozporządzeniu w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej), odnotowała jeden z największych spadków (o 52,6%).

Tabela 4. Inwestycje firm z udziałem kapitału zagranicznego według branż w 2022 r.

Działalność według NACE Rev. 2	Wartość inwestycji (mln USD)	Najważniejsze kraje pochodzenia inwestycji	Udział w branży (%)
Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	13 894	Francja	13
		Luksemburg	13
		Niemcy	12
Działalność firm centralnych (<i>head offices</i>)	9310	USA	26
		RPA	13
		Kajmany	10
Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz pozostałego sprzętu transportowego	6725	USA	33
		Niemcy	20
		Włochy	11
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	4113	Szwajcaria	12
		Francja	11
		Niemcy	10
Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i pozostałe doradztwo w zakresie zarządzania	4105	USA	20
		Wielka Brytania	15
		Francja	14
Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	3948	Niemcy	18
		Korea Południowa	16
		RPA	13
Produkcja pojazdów silnikowych z wyłączeniem motocykli	3830	Niemcy	44
		Niderlandy	42
		Japonia	8
Działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji	3445	Francja	99
		Cypr	0,4
		Niemcy	0,4

cd. tabeli 4

Działalność według NACE Rev. 2	Wartość inwestycji (mln USD)	Najważniejsze kraje pochodzenia inwestycji	Udział w branży (%)
Produkcja surówki żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych	3373	Luksemburg	69
		USA	23
		Hiszpania	11
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości na własny rachunek oraz realizacja projektów budowlanych	3361	Wielka Brytania	19
		Belgia	16
		Francja	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

O najważniejszej wśród inwestycji zagranicznych działalności „wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi” decydują w dużym zakresie inwestycje przedsiębiorstw Cellnex (Hiszpania) oraz Unibail-Rodamco (Francja). Warto pamiętać, iż istotą działalności pierwszego z nich nie jest zarządzanie nieruchomościami w ścisłym znaczeniu tego słowa. Cellnex jest reprezentowany w Polsce przez spółkę On Tower Poland Sp. z o.o., która jest właścicielem kilku tysięcy stacji bazowych (tzw. stacje BTS, *base transceiver station*) telefonii komórkowej wykorzystywanych przez operatorów sieci komórkowych. Równie dobrze można by zatem zakwalifikować tę działalność jako telekomunikacyjną. Z kolei Unibail-Rodamco występuje na rynku polskim zarówno jako właściciel spółek (np. Crystal Warsaw Sp. z o.o., GSSM Warsaw Sp. z o.o.), jak i zarządca centrów handlowych pod marką Westfield (Westfield Arkadia, Westfield Mokotów, Westfield Wieleńska w Warszawie, Westfield Wrocławia). Ważnym inwestorem jest również Sociedade Francisco Manuel Dos Santos, SGPS, S.E. – w Polsce kojarzona z siecią sklepów Biedronka – obsługująca nieruchomości poprzez spółkę JM Nieruchomości Sp. z o.o.

Z kolei wysoka pozycja obszaru „działalność firm centralnych (*head offices*)” to efekt inwestycji wielu zagranicznych przedsiębiorstw, spośród któ-

O najważniejszej wśród inwestycji zagranicznych działalności „wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi” decydują w dużej mierze inwestycje przedsiębiorstw Cellnex (Hiszpania) oraz Unibail-Rodamco (Francja).

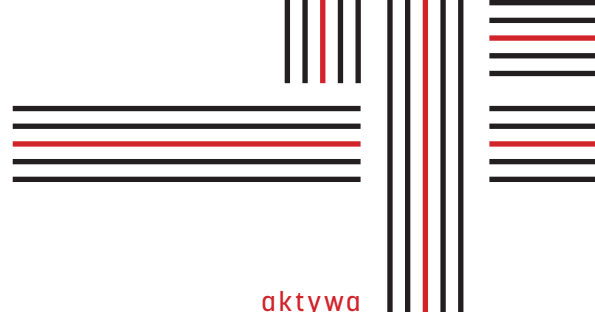
rych w czołówce znajdują się: Canpack Group, Inc. (poprzez spółkę Canpack S.A.), Steinhoff Topcs BV (poprzez spółkę Pepco Holdings Sp. z o.o.) oraz WH Group Limited (poprzez spółkę Smithfield Polska Sp. z o.o., właściciela marki Animex).

Kolejną znaczącą kategorią działalności firm z udziałem kapitału zagranicznego jest „produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz pozostałego sprzętu transportowego”. W jej ramach mieści się działalność m.in. koncernu Borgwarner Inc. (poprzez spółkę Phinia Delphi Poland Sp. z o.o.), przedsiębiorstwa należącego do Cristiny Bombassei (poprzez spółkę Brembo Poland Sp. z o.o. – uznanego producenta hamulców samochodowych) czy koncernu Superior Industries International Inc. (poprzez spółkę Superior Industries Production Poland Sp. z o.o.) – jednego z największych na świecie producentów aluminiowych felg samochodowych.

Struktura branżowa ZIB uległa w ostatnich latach dużym zmianom.

FOT. GERALT/PIXABAY.COM

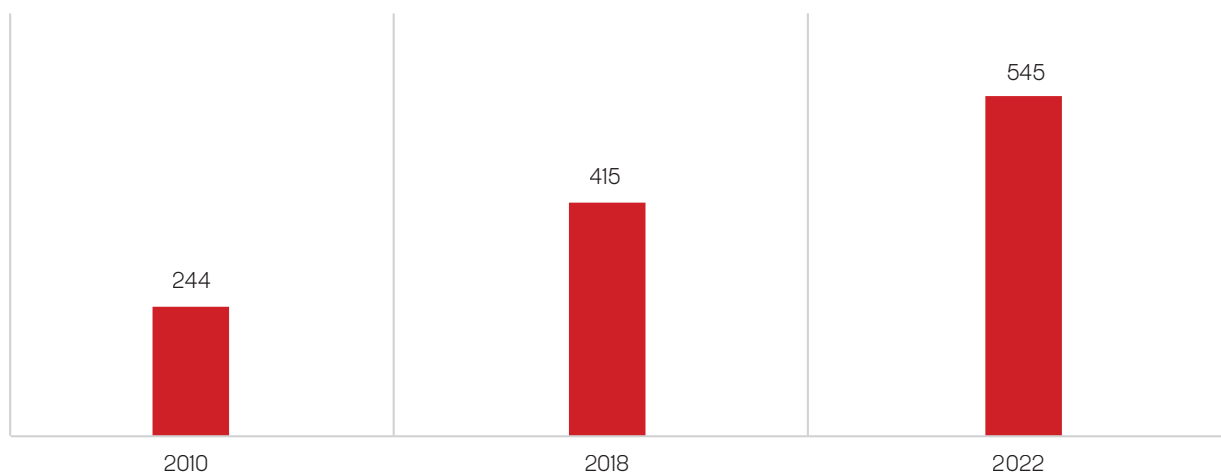

Aktywa

Analizując dane o aktywach firm z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce z obecnej perspektywy, można zauważyć, iż mimo pandemii COVID-19 i dotyczących nas pośrednio skutków wojny w Ukrainie tendencja wzrostowa nie uległa zatrzymaniu. Wydaje się, że Polska jest nadal atrakcyjnym ryn-

kiem do rozwoju działalności dla firm z udziałem kapitału zagranicznego. Aktywa tych przedsiębiorstw wzrosły do 545 mld, czyli o ponad 30% w porównaniu z 2018 r. Co więcej, średnioroczny przyrost tych aktywów w latach 2018–2022 wyniósł ok. 26 mld USD i był wyższy od średniorocznego wzrostu z lat 2010–2018, kształtującego się na poziomie 21,3 mld USD rocznie.

Rysunek 7. Wartość aktywów przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w latach 2010–2022 (mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

FOT. TUNGART/PIXABOX.COM

Wśród państw, z których pochodzą podmioty posiadające w Polsce aktywa o najwyższej wartości, liderem w 2022 r. pozostawały Niemcy (97,6 mld USD), których udział w całości aktywów sięgał wówczas 18%. Na podium uplasowały się także Francja i USA z aktywami o wartości odpowiednio 62,6 mld USD (12%) i 55,6 mld USD (10%). W pierwszej dziesiątce znalazły się również Wielka Brytania, Niderlandy, Luksem-

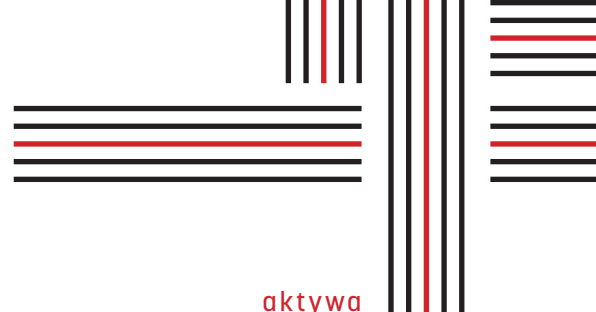
burg, Szwajcaria, Korea Południowa, Włochy i Hiszpania. W porównaniu z sytuacją z 2018 r. w grupie tej wzrósł kapitał firm z Półwyspów Iberyjskiego i Koreańskiego, które zastąpiły w tym zestawieniu przedsiębiorstwa z Japonii i Austrii. Nieznacznie wyższa była też koncentracja aktywów posiadanych przez firmy z państw pierwszej dziesiątki, która w 2022 r. sięgnęła 73%.

Tabela 5. Wartość aktywów przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia w 2022 r.

	Aktywa (mln USD)	Udział w aktywach ogółem (%)
Niemcy	97 616	18
Francja	62 645	12
USA	55 550	10
Wielka Brytania	39 160	7
Niderlandy	36 574	7
Luksemburg	28 947	5
Szwajcaria	19 507	4
Korea Południowa	16 576	3
Włochy	16 453	3
Hiszpania	15 967	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

aktywa

W pierwszej trójce przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego pod względem wartości aktywów znalazły się dwie firmy z Francji – utrzymujący się na czele zestawienia Orange oraz zajmująca trzecie miejsce Veolia Environnement, działająca głównie w branży energetycznej i usług komunalnych, ale posiadająca udziały także w firmach

reprezentujących inne gałęzie gospodarki. Tylko te dwie firmy odpowiadają za ponad 18% wartości aktywów przedsiębiorstw, w których wiodący udział posiada podmiot pochodzący z Francji. Rozdziela je plasujący się na drugim miejscu niemiecki gigant HDI (Grupa Talanx) z branży ubezpieczeniowej.

Tabela 6. Największe przedsiębiorstwa zagraniczne w Polsce według wartości aktywów w 2022 r.

Przedsiębiorstwa zagraniczne i ich wybrane firmy zależne w Polsce	Kraj rejestracji firmy zagranicznej
Orange Orange Polska S.A., BlueSoft Sp. z o.o., Integrated Solutions Sp. z o.o., Orange Business Services Poland Sp. z o.o., Craqftware Sp. z o.o.	Francja
HDI Haftpflichtverband Der Deutschen Industrie Versicherungsverein Auf Gegenseitigkeit Europa Millennium Financial Services Sp. z o.o., Highgate Sp. z o.o., HR GLL Griffin House Sp. z o.o., HR GLL Liberty Corner Sp. z o.o., KBC Alfa Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty, Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń za Życie „Warta” S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Europa S.A.	Niemcy
Veolia Environnement Cleveren Holding Sp. z o.o., Construction Development Center Sp. z o.o., Prezero Bielsko-Biała S.A., Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Sarpi Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o., Veolia Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o., Veolia Ekozec Sp. z o.o., Veolia Energia Łódź S.A., Veolia Energia Polska S.A., Veolia Energia Poznań S.A., Veolia Energia Warszawa S.A., Veolia Energy Contracting Poland Sp. z o.o., Veolia Esco Polska Sp. z o.o., Veolia Holding Polska Sp. z o.o., Veolia Industry Polska Sp. z o.o. (+ 18 spółek)	Francja
Porsche-Piëch Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Volkswagen Financial Services Polska Sp. z o.o., MAN Trucks Sp. z o.o., MAN Bus Sp. z o.o., Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o., Volkswagen Serwis Ubezpieczeniowy Sp. z o.o., Scania Production Słupsk Sp. z o.o., Scania Polska Sp. z o.o. (+ 14 spółek)	Niemcy
Kobmand Herman Sallings Fond Diamond Jewel Sp. z o.o., Emerald Jewel Sp. z o.o., Netto Indygo Sp. z o.o., Netto Sp. z o.o., Sapphire Jewel Sp. z o.o.	Dania
Schwarz Group Delta Marketing Services Sp. z o.o., Kaufland Polska Markety Sp. z o.o., Kaufland Polska Markety Sp. z o.o. Sp. j., Lidl Online International Logistics Sp. z o.o., Lidl Polska Sp. z o.o., Lidl Sp. z o.o.	Niemcy
Optimum Ventures Magantokealap Artico Sp. z o.o., Centrum Handlowe Wilanów Sp. o.o., Centrum Światowida Sp. z o.o., Diego Sp. z o.o., Globe Trade Centre S.A., Globis Poznań Sp. z o.o., Globis Wrocław Sp. z o.o., GTC Aeropark Sp. z o.o., GTC Investments Sp. z o.o. (+ 11 spółek)	Węgry

cd. tabeli 6

Przedsiębiorstwa zagraniczne i ich wybrane firmy zależne w Polsce	Kraj rejestracji firmy zagranicznej
Warner Bros. Discovery, Inc. Discovery Polska Sp. z o.o., Easy Television Sp. z o.o., Green Content Sp. z o.o., HBO Polska Sp. z o.o., Scripps Networks Polska Sp. z o.o., Stavka Sp. z o.o., Turner Broadcasting System Poland Sp. z o.o., TVN Media Sp. z o.o., TVN S.A., TVN Digital S.A., Warner Bros. Entertainment Polska Sp. z o.o.	USA
Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft Aktiengesellschaft in München Centrum Pomocy Osobom Poszkodowanym Sp. z o.o., Ergo Technology & Services S.A., FW Zary Sp. z o.o., Hestia Loss Control Sp. z o.o., Marina Sp. z o.o., Relayr Sp. z o.o., Sopockie Towarzystwo Doradcze Sp. z o.o., Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Ergo Hestia S.A., Sopot Hestia Spółka Akcyjna, Sopot Marina Sp. z o.o., Sopot MTU Moje Towarzystwo Ubezpieczeniowe S.A., Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A., STU Ergo Hestia S.A.	Niemcy
Wiener Städtische Wechselseitiger Versicherungsverein – Vermögensverwaltung – Vienna Insurance Group Beesafe Sp. z o.o., Benefia Ubezpieczenia Sp. z o.o., Blizzard Real Sp. z o.o., Compensa Dystrybucja Sp. z o.o., Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń za Życie S.A., Vienna Insurance Group, Compensa TU S.A., Global Assistance Polska Sp. z o.o., Interrisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Itis Sp. z o.o., NNC Real Estate Sp. z o.o., Passat Real Sp. z o.o., Pereca 11 Sp. z o.o., Polisa – Życie Ubezpieczenia Sp. z o.o., Risk Consult Polska Sp. z o.o., Spółdzielnia Usługowa VIG Ekspert w Warszawie, TUW Vienna Insurance Group Polska Sp. z o.o., Vienna Life Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. Vienna Insurance Group VIG Polska Real Estate Sp. z o.o., Wiener Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Austria

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

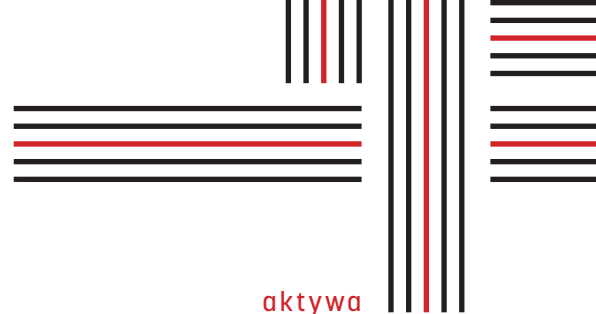
Rozmieszczenie geograficzne aktywów firm z udziałem kapitału zagranicznego jest zauważalnie nierównomierne. Większość aktywów (ponad 50%) jest ulokowana w Warszawie, podczas gdy w pozostałej części województwa mazowieckiego wskaźnik ten sięga jedynie 1,7%. Warto dodać, że o ile udział miasta stołecznego wskazanego jako adres wielu firm nie jest zaskakujący – decyduje o tym bowiem głównie dostęp do infrastruktury technicznej i biznesowej oraz ważnych dla działalności gospodarczej instytucji – o tyle część operacji zachodzi poza oficjalną siedzibą firmy, co niekoniecznie znajduje odzwierciedlenie w raportowanych danych. W dalszej kolejności znaczące udziały aktywów firm z kapitałem zagranicznym są zlokalizowane w województwach: wielkopolskim, dolnośląskim, śląskim i pomorskim, co również nie dziwi z uwagi na wskazane wyżej czynni-

ki, a także dostęp do wykwalifikowanych pracowników. Jedna piąta aktywów jest natomiast ulokowana w pozostałych 11 regionach, wśród których stawkę zamykają województwa: lubelskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie, z udziałami poniżej 1% w całości aktywów analizowanych firm zagranicznych działających w Polsce.

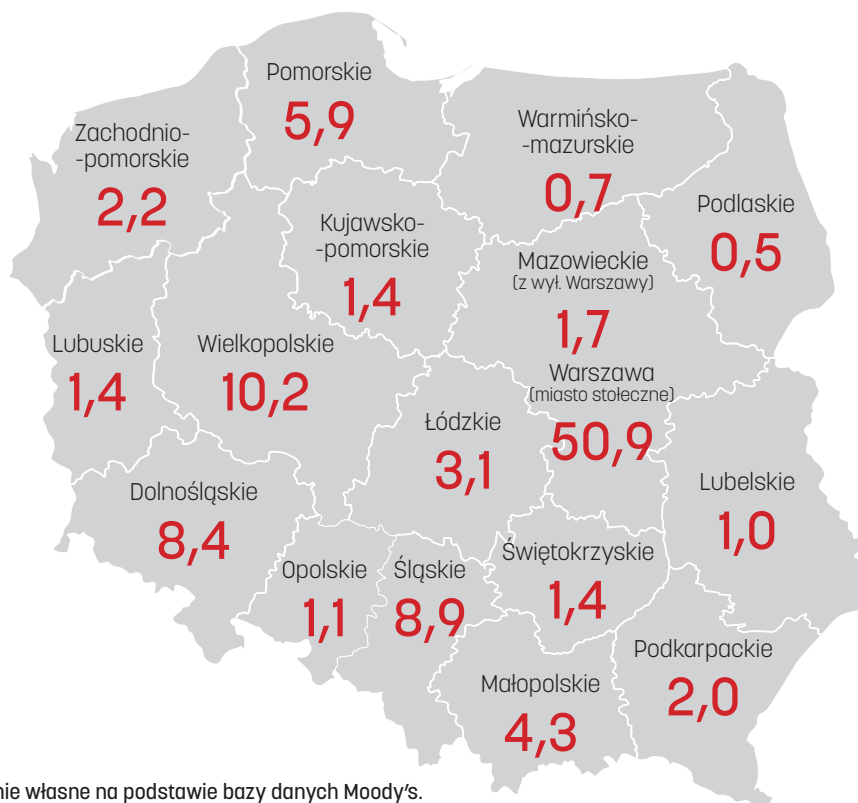

Rozmieszczenie geograficzne aktywów firm z udziałem kapitału zagranicznego jest zauważalnie nierównomierne.

Rysunek 8. Aktywa przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego według województw w 2022 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Analiza struktury branżowej aktywów firm z udziałem kapitału zagranicznego w 2022 r. pokazuje, iż w porównaniu z okresem przedpandemicznym i przed wojną w Ukrainie zaszły tu widoczne zmiany. Na pierwszej pozycji utrzymała się wprawdzie działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, ale wartość aktywów w tym obszarze zmalała z 49,8 mld USD w 2018 r. do 43,7 mld USD w 2022 r., a jest to branża, która w latach 2010–2018 notowała wzrost na poziomie 10% rocznie. Ponadto nie widać już na liście czołowych branż producentów pojazdów samochodowych, na drugim miejscu plasuje się natomiast działalność firm centralnych i holdingów z aktywami o wartości 21,8 mld USD – wcześniej nienotowana tak wysoko. Na

Wartość aktywów w przypadku działalności związanej z obsługą nieruchomości spadła z 49,8 mld USD w 2018 r. do 43,7 mld USD w 2022 r.

stałym poziomie ok. 19 mld USD kształtuje się wartość aktywów firm z branży robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, co pozwoliło jej na zajęcie trzeciego miejsca na liście. Tuż za podium znalazła się działalność holdingów finansowo-ubezpieczeniowych. Co ciekawe, za prawie 60% udziału w aktywach tej branży w Polsce odpowiadają firmy niemieckie z Talanx (HDI), MunichRe i Allianz na czele, będące większościami udziałowcami wiodących podmiotów. Szczegółowy podział aktywów według rodzajów działalności przedstawia tabela 7. Warto zauważyć, że ich wartość w pierwszej dziesiątce branż rozkłada się mniej więcej równomiernie między produkcję i usługi.

Tabela 7. Aktywa firm z udziałem kapitału zagranicznego według branż w 2022 r.

Działalność według NACE Rev. 2	Wartość aktywów (mln USD)	Najważniejsze kraje pochodzenia właścicieli aktywów	Udział w branży (%)
Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	43 724	Luksemburg	14
		Niderlandy	9
		Francja	8
Działalność firm centralnych (<i>head offices</i>)	21 788	USA	22
		Wielka Brytania	17
		Cypr	13
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	19 091	Luksemburg	12
		Niemcy	9
		Szwajcaria	8
Działalność spółek holdingowych i spółek pozyskujących finansowanie na rzecz innych podmiotów	17 440	Niemcy	59
		Austria	22
		Włochy	15
Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych	15 656	USA	28
		Niemcy	17
		Włochy	9
Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i pozostałe doradztwo w zakresie zarządzania	15 270	Wielka Brytania	17
		USA	14
		Niemcy	9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości na własny rachunek oraz realizacja projektów budowlanych	13 653	Niderlandy	12
		Belgia	11
		Francja	10
Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja energii elektrycznej, handel energią elektryczną	12 220	Niemcy	24
		Portugalia	13
		Francja	9
Leasing finansowy	10 332	Niemcy	33
		Francja	22
		Japonia	12
Produkcja baterii i akumulatorów	10 094	Korea Południowa	92
		USA	3
		Wielka Brytania	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

FOT. TUNGART/PIXABAY.COM

Zatrudnienie

W ciągu ostatnich lat zatrudnienie rośnie znacznie szybciej niż aktywa czy inwestycje. Od 2010 r. liczba miejsc pracy utworzonych przez przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego zwiększyła się blisko trzykrotnie. Warto zauważyć, że wynagrodzenie jest tu średnio o 33% wyższe niż w przedsiębiorstwach krajowych⁵.

Pierwsza dziesiątka krajów pochodzenia inwestorów obejmuje trzy czwarte wszystkich utworzonych miejsc pracy.

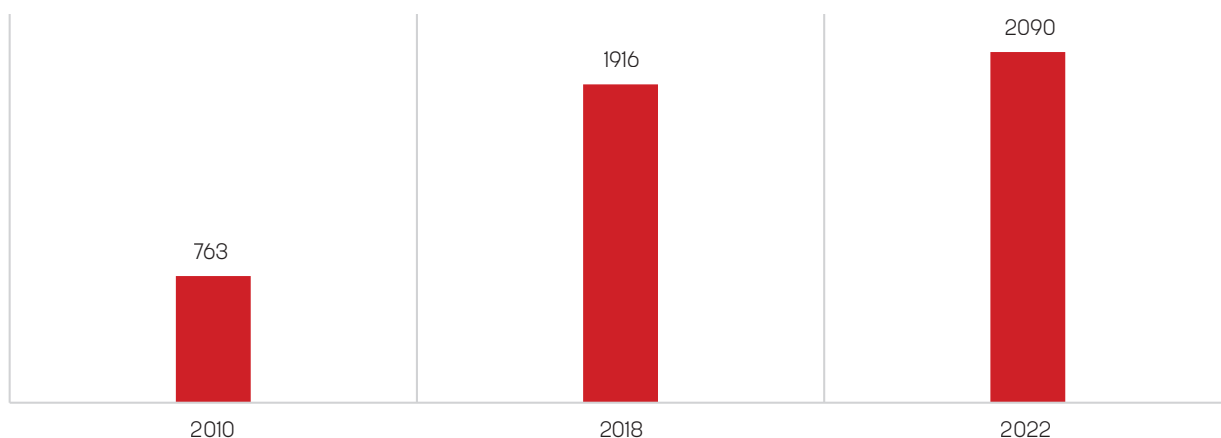

Szczegółową listę największych pracodawców przedstawia tabela 8.

Najważniejsi zagraniczni pracodawcy w Polsce to firmy niemieckie, zatrudniające łącznie ponad 374 tys. pracowników. Na drugim miejscu znajdują się firmy amerykańskie, dające zatrudnienie 294 tys. osób. Wymienione dwa kraje obejmują prawie jedną trzecią wszystkich miejsc pracy w firmach z udziałem kapitału zagranicznego działających w Polsce.

⁵ Sedlak & Sedlak, *Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń*, Kraków 2023.

Rysunek 9. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w latach 2010–2022 (tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Tabela 8. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia podmiotu dominującego w 2022 r.

	Liczba miejsc pracy	Udział w zatrudnieniu w firmach zagranicznych ogółem (%)
Niemcy	374 663	18
USA	294 187	14
Francja	243 528	12
Niderlandy	132 175	6
Wielka Brytania	128 463	6
Portugalia	87 591	4
Szwajcaria	84 107	4
Estonia	79 172	4
Szwecja	72 843	3
Dania	66 514	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Na liście największych pracodawców dominują firmy z branży handlu detalicznego – właściciele takich marek jak Biedronka, Auchan, Kaufland/Lidl oraz Rossmann. Poza wymienionymi firmami duże znaczenie ma inwestor prywatny, do którego należy koncern Amrest, posiadacz marek franczyzowych, takich jak Pizza Hut, KFC, Starbucks i Burger King, a także marek własnych, takich jak La Tagliatella, Sushi Shop, Bacoa i Blue Frog. Wśród największych pracodawców na liście firm zagranicznych znajdziemy także grupę kapitałową Seris Konstalnet należącą do rodziny Tempereau (bezpośrednim właścicielem jest Guy Tempereau). Są to przedsiębiorstwa z branży usług ochroniarskich i systemów bezpieczeństwa.

Wśród największych pracodawców uwagę zwraca podmiot o nazwie Semper Simul Foundation zarejestrowany w Valletcie, na Malcie. Podmiot ten przejął kontrolę nad LPP S.A. z siedzibą w Gdańsku poprzez nabycie ponad 50% udziałów. Jak podaje w swoim komunikacie UOKiK, „inwestor jest fundacją

3 na 4
miejsca pracy utworzone przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego znajdują się w Warszawie oraz województwach: wielkopolskim, dolnośląskim, śląskim i małopolskim.

prywatną, której głównym przedmiotem działalności jest zarządzanie majątkiem własnym, zlokalizowanym głównie na terenie Polski”.

Jedyną firmą amerykańską w pierwszej dziesiątce przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego jest Amazon. Firma ta zatrudnia łącznie ponad 22 tys. pracowników w działających w Polsce sześciu firmach zależnych.

Na liście największych pracodawców dominują firmy z branży handlu detalicznego.

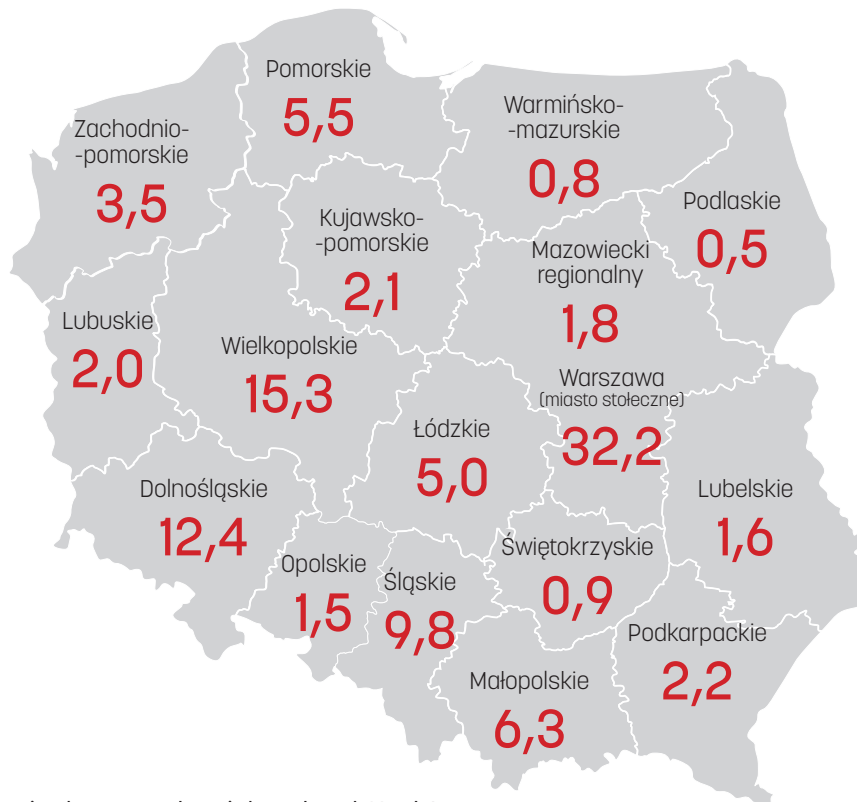
Tabela 9. Najwięksi pracodawcy zagraniczni w Polsce w 2022 r.

Przedsiębiorstwa zagraniczne i ich wybrane firmy zależne	Kraj rejestracji inwestora
Sociedade Francisco Manuel Dos Santos, SGP, S.E. Jeronimo Martins Polska S.A., Jeronimo Martins Drogerie i Farmacja Sp. z o.o., JM Nieruchomości Sp. z o.o.	Portugalia
Gonzalez Carlos Fernandez AmRest Coffee Sp. z o.o., AmRest Franchise Sp. z o.o., AmRest Kaffee Sp. z o.o., AmRest Sp. z o.o., AmRest Traugutta Sp. z o.o., AmRest Work Sp. z o.o.	Hiszpania
Guy Tempereau Seris Konsalnet Cleaning Sp. z o.o., Seris Konsalnet Holding S.A., Seris Konsalnet Ochrona Sp. z o.o., Seris Konsalnet Security Sp. z o.o., Seris Laam Sp. z o.o.	Francja
Nutit A.S. Aviamed Praktyka Lekarza Rodzinnego Sp. z o.o., Biuro Podróży Partners Sp. z o.o., Business Tax Professionals Sp. z o.o. Sp. k., Climbex Sp. z o.o., Consensus Company Sp. z o.o., Gwarant Agencja Ochrony Sp. z o.o., Impel Atm Management Sp. z o.o., Impel Business Solutions Sp. z o.o., Impel Cash Solutions Sp. z o.o., Impel Catering Sp. z o.o., Impel Defender Sp. z o.o., Impel S.A., ITM Poland S.A., Kappa Group Sp. z o.o., Optima Care Sp. z o.o., Optima Cleaning Sp. z o.o., Robotics Smart Solutions Sp. z o.o., Trudo Retail Sp. z o.o. (+ 53 inne spółki)	Czechy
Semper Simul Foundation AMA Sp. z o.o., Dockit Sp. z o.o., Gdańsk Chmielna 26 Sp. z o.o., LPP Logistics Sp. z o.o., LPP Printable Sp. z o.o., Lpp Retail Sp. z o.o., LPP S.A., Puro Invest Spv Sp. z o.o., Silky Coders Sp. z o.o., Sopot Kubacza Haffnera Sp. z o.o., Treasury Management Company Alfa Sp. z o.o., Treasury Management Company Beta Sp. z o.o.	Malta
Amazon.com, Inc. Amazon Corporate Services Poland Sp. z o.o., Amazon CS Poland Sp. z o.o., Amazon Development Center Poland Sp. z o.o., Amazon, Fulfillment Poland Sp. z o.o., Amazon Web Services Poland Sp. z o.o., Twitch Poland Sp. z o.o.	USA
Porsche-Piëch Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Volkswagen Financial Services Polska Sp. z o.o., MAN Trucks Sp. z o.o., MAN Bus Sp. z o.o., Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.	Niemcy
Mulliez Family AUS24 Sp. z o.o., Auchan Polska Sp. z o.o., Ceetrus Polska Sp. z o.o., Hyperoil Sp. z o.o., Lucenna Investments Sp. z o.o., Mossley Investments Sp. z o.o., Nhood Holding Poland Sp. z o.o., Nhood Services Poland Sp. z o.o., Res ImmoBilia Sp. z o.o.	Francja
Randstad N.V. APO Sp. z o.o., Randstad Payroll Solutions Sp. z o.o., Randstad Polska Sp. z o.o., Randstad Sourceright Sp. z o.o.	Niderlandy
Schwarz Group Delta Marketing Services Sp. z o.o., Kaufland Polska Markety Sp. z o.o., Kaufland Polska Markety Sp. z o.o. Sp. j., Lidl Online International Logistics Sp. z o.o., Lidl Polska Sp. z o.o., Lidl Sp. z o.o.	Niemcy

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Rysunek 10. Zatrudnienie w firmach z udziałem kapitału zagranicznego według województw w 2022 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Lokalizacja zatrudnienia według województw odpowiada koncentracji firm z udziałem kapitału zagranicznego w Warszawie, gdzie funkcjonuje jedna trzecia miejsc pracy stworzonych przez te podmioty. Województwo mazowieckie, poza Warszawą, nie odgrywa znaczącej roli, jeśli chodzi o lokalizację miejsc pracy. Drugim ważnym województwem na mapie największych pracodawców zagranicznych jest województwo wielkopolskie. Kolejne miejsca zajmują województwa: dolnośląskie, śląskie i małopolskie. W wymienionych województwach i w Warszawie znajduje się łącznie trzy czwarte miejsc pracy stworzonych przez firmy zagraniczne działające w Polsce.

Podobnie jak w przypadku inwestycji i aktywów w województwach położonych we wschodniej części kraju występuje najmniej miejsc pracy. W województwach świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i podlaskim pracuje mniej niż 1% osób zatrudnianych przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego.

W Warszawie znajduje się jedna trzecia miejsc pracy utworzonych przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego działające w Polsce.

Tabela 10. Zatrudnienie w firmach z udziałem kapitału zagranicznego według branż w 2022 r.

Działalność według NACE Rev. 2	Zatrudnienie	Najważniejsze kraje pochodzenia firm zatrudniających	Udział w branży (%)
Pozostała sprzedaż detaliczna produktów spożywczych w wyspecjalizowanych sklepach	110 389	Portugalia	72
		Francja	17
		Niemcy	3
Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych z wyłączeniem motocykli	96 470	USA	25
		Niemcy	24
		Włochy	7
Transport drogowy towarów	64 004	Niderlandy	22
		Niemcy	20
		Litwa	17
Restauracje i ruchome placówki gastronomiczne	62 635	Hiszpania	86
		USA	7
		Luksemburg	2
Działalność w zakresie programowania	62 027	USA	37
		Francja	8
		Niemcy	8
Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i pozostałe doradztwo w zakresie zarządzania	52 550	USA	23
		Wielka Brytania	18
		Szwajcaria	11
Sprzedaż detaliczna niewyspecjalizowana z przewagą żywności, napojów lub wyrobów tytoniowych	45 650	Niemcy	40
		Francja	30
		Litwa	28
Działalność ochroniarska, gdzie indziej niesklasyfikowana	43 099	Francja	71
		Czechy	15
		Szwecja	8
Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	38 613	RPA	27
		Niemcy	15
		Szwajcaria	13
Działalność rachunkowo-księgowa, doradztwo podatkowe	34 576	USA	27
		Wielka Brytania	11
		Niderlandy	11
Działalność agencji pracy tymczasowej i pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników	33 631	Niderlandy	49
		USA	22
		Włochy	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

Lokalizacja firm z udziałem kapitału zagranicznego – podsumowanie

Większość firm z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowana jest w Warszawie – zarówno pod względem krajowych aktywów (nieco ponad 50%), jak i inwestycji (38%) oraz zatrudnienia (34%). Nie wydaje się to zaskakujące z uwagi na funkcję administracyjną Warszawy, a także dobry dostęp do różnego rodzaju infrastruktury technicznej i biznesowej oraz rynku pracy, w tym wysokiej klasy specjalistów.

Należy jednak podkreślić, że tego rodzaju dane są powiązane z miejscem, w którym firma jest zarejestrowana (zlokalizowana), chociaż jej działalność operacyjna może zachodzić w wielu innych miejscach, co nie zawsze znajduje odzwierciedlenie w statystykach. Warto w tym miejscu zauważyć, że pozostała część województwa mazowieckiego (poza Warszawą) charakteryzują znacznie niższe wskaźniki udziału w całości inwestycji,

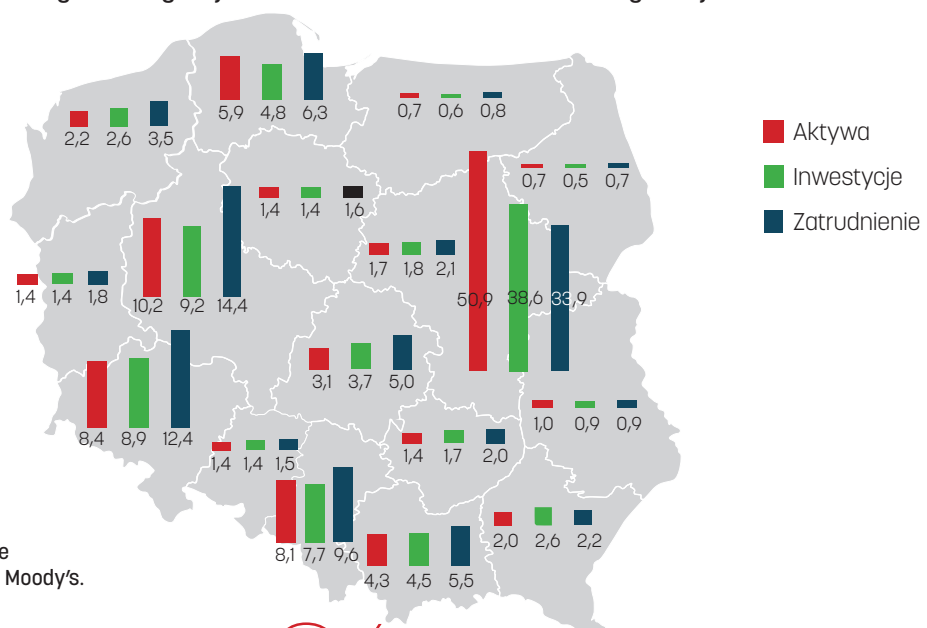

W każdym województwie możemy odnotować obecność firm z udziałem kapitału zagranicznego, ich rozmieszczenie terytorialne jest jednak wyraźnie nierównomierne.

aktywów i zatrudnienia firm z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce, nieprzekraczające 2%.

W dalszej kolejności pod względem udziału w trzech analizowanych kategoriach wyróżniają się województwa: wielkopolskie, dolnośląskie i śląskie, gdzie wskaźniki udziału inwestycji w aktywach kształtują się w przedziale 8–10%, w przypadku zatrudnienia wynoszą one zaś 10–14% wielkości krajowej. Na kolejnym miejscu plasują się województwa: pomorskie, małopolskie i łódzkie. Udział pozostałych województw w całości inwestycji, aktywach i zatrudnieniu firm z dostępem do kapitału zagranicznego w Polsce kształtuje się na poziomie poniżej 2–2,5%, a stawkę zamykają województwa: lubelskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie, gdzie wskaźniki te osiągają wartość wyraźnie poniżej 1%.

Rysunek 11. Rozmieszczenie inwestycji, aktywów i zatrudnienia firm z udziałem kapitału zagranicznego według województw w 2023 r. (% w skali całego kraju)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Moody's.

ZAGRANICZNE INWESTYCJE BEZPOŚREDNIE W GOSPODARCE

Według szacunków dokonanych na podstawie bazy danych Moody's w 2022 r. w Polsce było zarejestrowanych 29 037⁶ firm z kapitałem zagranicznym. Stanowiły one ok. 1% populacji wszystkich podmiotów (bez samozatrudnionych). Analogiczny udział dla całej UE wyniósł ok. 1,1%. Należy jednak zauważyć, że wielkość ta jest w różnych krajach UE mocno zróżnicowana – największy udział charakteryzuje Luksemburg (29,2%), najniższy zaś Belgię (0,1%). Trudno odnaleźć tu jakieś prawidłowości, jak np. że państwa EŚW odznaczają się względnie wysokimi udziałami (przykładowo w Estonii odsetek firm z kapitałem zagranicznym wynosi ok. 10,5%, a w Słowacji tylko 0,6%) albo że w państwach o podobnej wielkości rynkach występuje zbliżony odsetek tego typu przedsiębiorstw (Danię charakteryzuje pod tym względem wielokrotnie wyższy, bo wynoszący ok. 2,9%, udział niż wspomnianą już Belgię).

1%

przedsiębiorstw
wytwarza

40%

wartości dodanej
w polskiej
gospodarce.

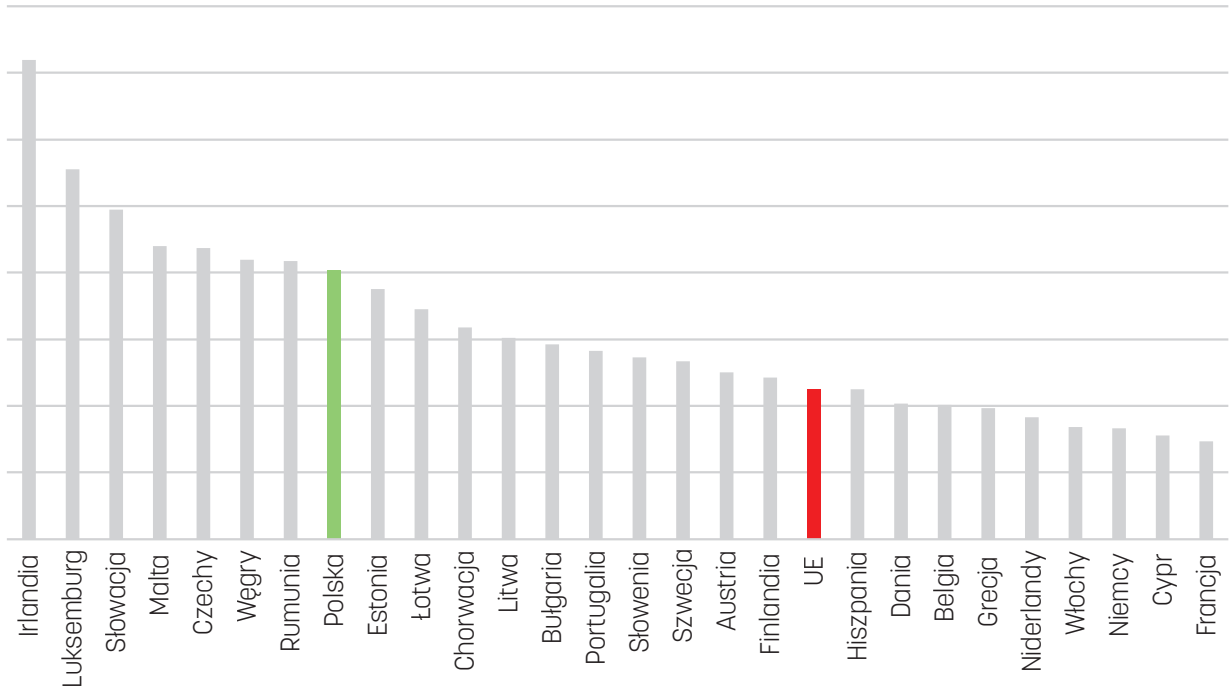
Inaczej jest natomiast w przypadku wartości dodanej wytworzonej w firmach z kapitałem zagranicznym, wyrażanej jako odsetek wartości dodanej powstałej w danej gospodarce. Tutaj wyraźnie widać, że państwa EŚW charakteryzują się lepszymi wynikami niż średnia dla UE wynosząca ok. 22,5%. W przypadku Polski jest to ok. 40%. Podobne wartości charakteryzują: Czechy – 44%, Węgry – 42%, czy Estonię – 37%. Z kolei największe państwa Europy Zachodniej, które są gospodarkami macierzystymi wielu największych korporacji transnarodowych na świecie, notują pod tym względem wyraźnie niższe udziały: Niemcy – 17%, Francja – 15%, Włochy – 17%, czy Niderlandy – 18%.

⁶ Według danych GUS były to 22 204 firmy. Zob. GUS, *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w 2022 roku*, Warszawa 2024.

Rysunek 12. Wartość dodana wytworzona w firmach z kapitałem zagranicznym jako procent wartości dodanej wytworzonej w danym państwie w 2021 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu, *Database*, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database> (dostęp: 14.07.2024).

Gdy zestawimy oba dotychczas omówione wskaźniki, otrzymamy obraz tego, jak ważne z perspektywy polskiej gospodarki są firmy z kapitałem zagranicznym. Okazuje się, że niespełna 1% przedsiębiorstw działających w Polsce odpowiada za wytworzenie ponad 40% wartości dodanej – i są to właśnie firmy z kapitałem zagranicznym. Jeszcze bardziej spektakularne wyniki notuje pod tym względem Słowacja, gdzie firmy zagraniczne, stanowiące mniej niż 1% działających tam przedsiębiorstw, tworzą prawie połowę wartości dodanej w gospodarce.

Struktura wielkości podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego działających w Polsce jest inna niż w przypadku podmiotów krajowych, spośród których ponad 99,8% to mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa⁷.

W firmach z udziałem kapitału zagranicznego działających w Polsce mamy aż 8% firm dużych i 14% firm średnich. Te dwie grupy przedsiębiorstw – stanowiące 22% populacji podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce – odpowiadają za 71% kapitału oraz 97% miejsc pracy.

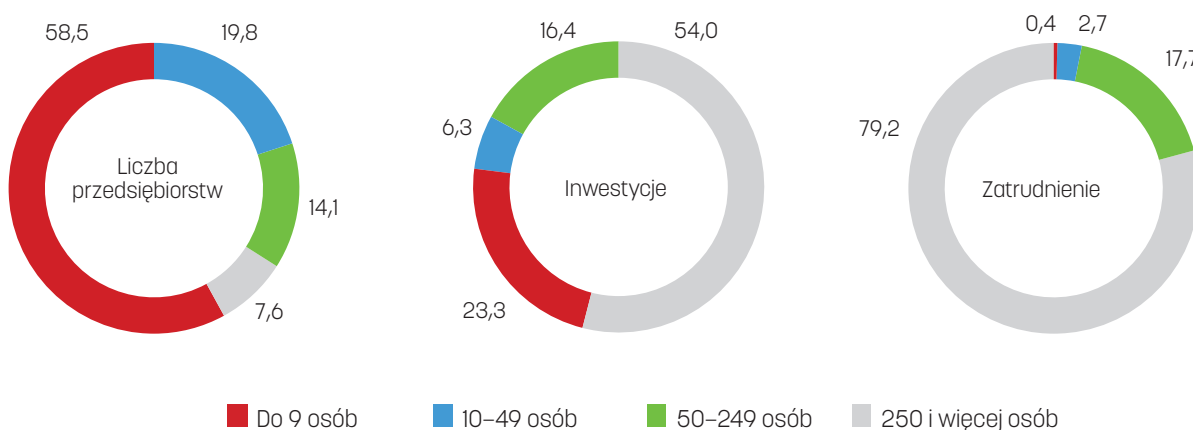
⁷ Dane na podstawie: PARP, *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Warszawa 2024.

Co piąte przedsiębiorstwo z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce zatrudnia powyżej 50 pracowników.

Rysunek 13. Struktura wielkościowa przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w 2022 r. według liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych, inwestycji i zatrudnienia (%)

Źródło: GUS, *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w 2022 roku*, Warszawa 2024.

Chociaż podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników stanowią ponad połowę populacji analizowanej grupy, to widać, że inwestycje czy miejsca pracy tworzą przede wszystkim firmy zagraniczne średnie i duże. Ponadto średnie zatrudnienie w przeliczeniu na jedną firmę w przypadku podmiotów z udziałem

kapitału zagranicznego wynosi 73 osoby, a średnia w gospodarce to 4 osoby.

Podsumowując, przedsiębiorstwa zagraniczne w Polsce mają znacząco inną strukturę, jeśli chodzi o wielkość zatrudnienia, w porównaniu z firmami ogółem, także skala ich działalności wyróżnia je na rynku.

FOT. CCFB/PIXABAY.COM

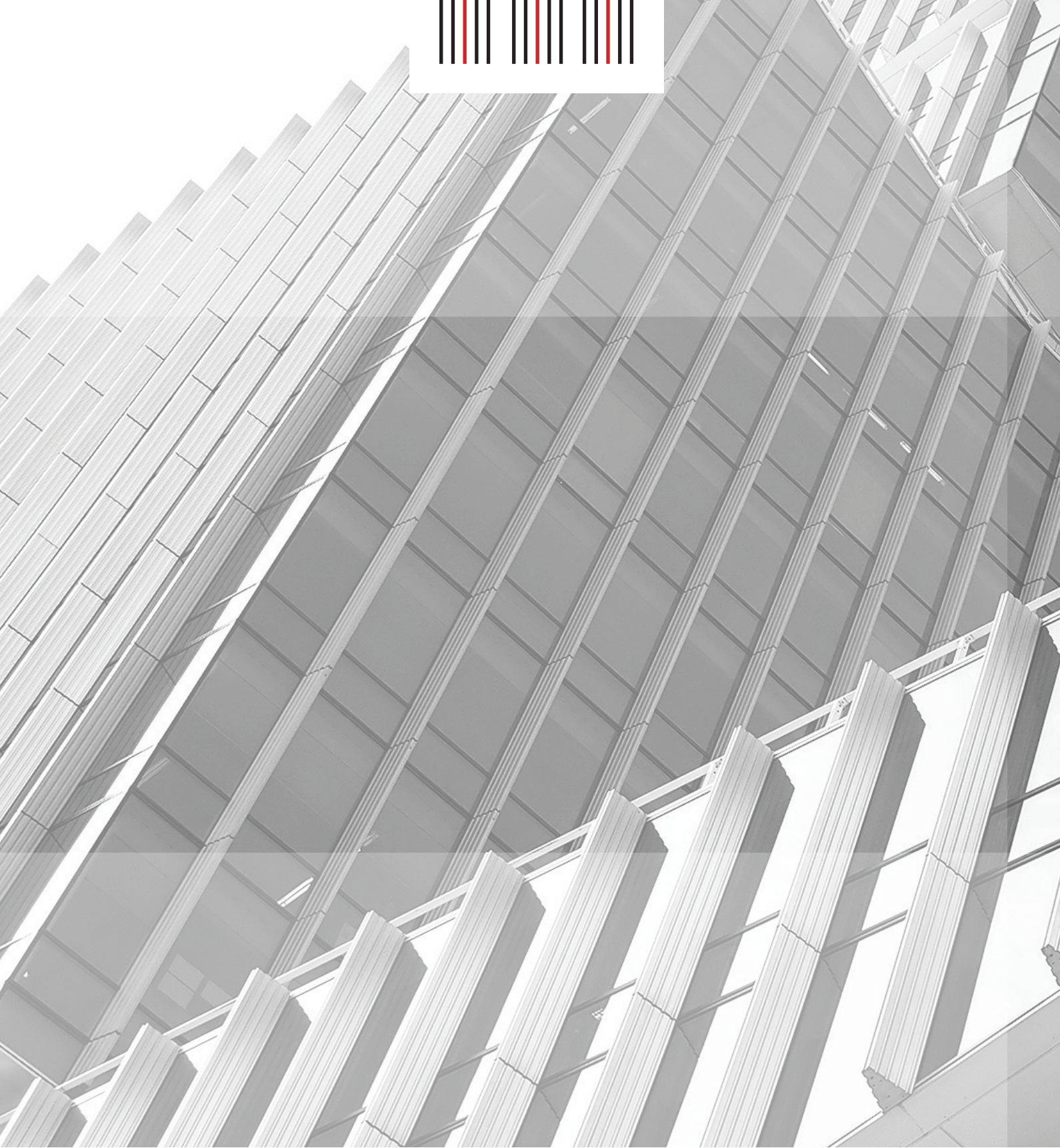
PODSUMOWANIE

Ostatnie lata są okresem stagnacji, jeśli chodzi o przepływy kapitału inwestycyjnego na świecie. Trend ten na pierwszy rzut oka nie ominął także Polski. Wartość bieżącego (rocznego) strumienia ZIB napływających do Polski w 2023 r. była o kilka procent niższa niż w 2022 r. Podobnie, jeśli chodzi o liczbę projektów inwestycyjnych typu *greenfield*. Należy jednak podkreślić, iż wartości kapitału zainwestowanego w Polsce w latach 2021, 2022 i 2023 były rekordowo wysokie w porównaniu z poprzednimi latami, mimo oddziaływania wielu

czynników, które mogły stanowić istotną przeszkodę w przyciąganiu do Polski kapitału zagranicznego.

I choć prognozy dotyczące światowych – a więc i napływających do Polski – inwestycji w 2024 r. nie są optymistyczne (wskazują bowiem na stagnację lub co najwyżej umiarkowany wzrost z uwagi na utrzymujące się oraz dalekie od zakończenia napięcia polityczne, rosnące koszty energii oraz kryzys klimatyczny), to można oczekiwać, iż Polska pozostanie nadal atrakcyjnym rynkiem dla inwestorów zagranicznych.

ISBN 978-83-8030-682-0